

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
ЗДОРОВ'Я І ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фізичного виховання,
здоров'я і туризму

Маліков М.В.
(ініціали та прізвище)

« 27 » 08 2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка та фінанси підприємств туристичної галузі

підготовки бакалаврів

(назва освітнього ступеня)

денної та заочної форм здобуття освіти

освітньо-професійна програма Туризм

(назва)

спеціальності 242 Туризм і рекреація

(шифр, назва спеціальності)

галузі знань 24 сфера обслуговування

(шифр і назва)

ВИКЛАДАЧ: Безкорвайна Лариса Вікторівна, д.пед.наук, професор

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри туризму, рекреації
та готельно-ресторанної справи

Протокол № 1 від "26" 08 2025 р.
Завідувач кафедри _____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

_____ Д.А. Мале
(підпис) (ініціали, прізвище)

2025 рік

Економіка та фінанси підприємств туристичної галузі

Викладач: доктор педагогічних наук, професор Безкоровайна Лариса Вікторівна

Кафедра: туризму, рекреації та готельно-ресторанної справи

E-mail: lvbeskorovaynaya@gmail.com

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти		Туризм Бакалавр				
Статус дисципліни		Нормативна (цикл професійної підготовки спеціальності)				
Кредити ECTS	4	Навч. рік		Рік навчання	Тижні	12
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів¹		6	Лекційні заняття – 14 Практичні заняття – 28 Самостійна робота – 78	
Вид контролю	<i>Існт</i>					
Посилання на курс в Moodle		https://moodle.znu.edu.ua/user/index.php?id=9114				
Консультації:		<i>вівторок (щотижня) – 11-00 – 13.00 середа (щотижня) – 11-00 – 13.00</i>				

ОПИС КУРСУ

Курс є обов'язковою дисципліною циклу професійної підготовки спеціальності здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра, які навчаються за освітньо-професійною програмою 241 «Туризм».

Мета полягає в набутті студентами комплексних знань із принципів і закономірностей функціонування підприємства туристичної галузі як господарської системи, методів планування й управління діяльністю підприємства туристичної галузі з метою підвищення його ефективності.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможє:**

- оцінювати можливі економічні наслідки управлінських рішень;
- моделювати бізнес-процеси, визначати потреби підприємства туристичної галузі в ресурсах (природних, виробничих, фінансових тощо), розраховувати показники ефективності їх використання, планувати обсяг і рівень витрат виробництва;
- аналізувати взаємозв'язок між стратегіями підприємства туристичної галузі для прийняття управлінських рішень, визначати умови беззбитковості;
- застосовувати економічні методи, що сприяють підвищенню ефективності використання ресурсів для забезпечення розвитку туристичної галузі.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, навчальний посібник, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проєктів розміщені на платформі Moodle.

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи (max 60):

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

Поточний контроль передбачає такі теоретичні завдання:
- Усне опитування і обговорення тем лекційного матеріалу.
- Короткі тести за пройденим матеріалом.

Поточний контроль передбачає такі практичні завдання:

- Аналіз впливу туризму на економіку країни.
- Презентація власних досліджень.
- Виконання групового практичного завдання, поставленого викладачем
- Виконання тренінгових вправ і завдань щодо формування вмінь невербальної комунікації.
- Розроблення елементів бізнес-плану

Максимально за всі види поточних контрольних заходів студент може отримати **60 балів**.

Підсумкові контрольні заходи:

Усна відповідь на екзамені (тах 20 балів) передбачає розгорнуте висвітлення двох питань: теоретичного (тах 10 балів) й економіко-технологічного (тах 10 балів). Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle.

Захист групового творчого проєкту або індивідуального дослідницького завдання (тах 20 балів) здійснюється на заліковому тижні. Публічний захист є обов'язковою вимогою для зарахування результатів за даними видами робіт.

Індивідуальне дослідницьке завдання (ІДЗ) варто обрати тим, хто володіє базовими методами наукових досліджень з економіки туристичних підприємств і прагне поглибити власні знання з теорії економіки в туризмі та опанувати сучасні методи економічного аналізу туристичної галузі.

Тема ІДЗ обирається впродовж перших двох тижнів семестру з переліку запропонованих тем.

Результати ІДЗ можуть стати основою для доповідей на студентських науково-практичних конференціях, написання курсових і кваліфікаційних робіт.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1	Опитування	Тиждень 2	2
	Групова робота	Тиждень 2	4
Змістовий модуль 2	Індивідуальне письмове завдання	Тиждень 3	4
	Опитування	Тиждень 3	2
Змістовий модуль 3	Тестове завдання	Тиждень 4,6	4
	Групова робота над проблемним завданням	Тиждень 4, 6	4
Змістовий модуль 4	Робота з елементами бізнес-плану	Тиждень 7,9	4
	Опитування	Тиждень 7,9	2
Змістовий модуль 5	Тестове завдання	Тиждень 10	4
	Групова робота над проблемним завданням	Тиждень 10	4
Змістовий модуль 6	Опитування	Тиждень 11,12	2
	Контрольне тестування	Тиждень 11,12	4
Підсумковий контроль (max 40%)			
Іспит			20
Захист індивідуального дослідницького завдання або групового проєкту			20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)	3 (задовільно)	
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів
-----------------------	--------------	---------------------	-----------------

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.			
Тиждень 1 Лекція 1	Склад і структура народногосподарського комплексу.		
Тиждень 2 Семінар 1	Склад і структура народногосподарського комплексу.	Опитування. Робота у групах. Проаналізуйте та обґрунтуйте такі питання, як: Місія індустрії туризму в загальній структурі економіки країни. Стратегія сталого розвитку туризму. Туристичне підприємство в економіці країни.	6
Змістовий модуль 2.			
Тиждень 3 Лекція 2	Підприємство та підприємництво в ринковій сфері. Організація діяльності підприємства туристичної галузі.		
Тиждень 3 Семінар 2	Підприємство та підприємництво в ринковій сфері. Організація діяльності підприємства туристичної галузі.	Тестове завдання Робота у групах. Ділова гра: «Уявіть себе туристичною агенцією!».	6
Змістовий модуль 3.			
Тиждень 4, 6 Лекція 3	Основні ресурси підприємства туристичної галузі.		
Тиждень 4,6 Семінар 3	Основні ресурси підприємства туристичної галузі.	Контрольна робота. Робота у групах. Оберіть одне із запропонованих питань для самостійної роботи. Проаналізуйте обрану тему за допомогою кількох джерел (3-4). Зробіть посилання на авторів та джерела інформації. Обґрунтуйте актуальність та необхідність вивчення цього питання для туристичної сфери. Оформіть у вигляді доповіді з презентацією, використовуючи програму PowerPoint. Питання: Елементи організації, форми та системи оплати праці. Методи мотивації. Оплата і мотивація праці. Організація, оплата і ринок праці. Основні напрями стимулювання праці. Плинність кадрів. Принципи управління персоналом підприємства туристичної галузі. Ринок праці. Склад і структура персоналу. Статутний капітал і майно підприємства туристичної галузі: поняття і склад. Фонд заробітної платні.	8
Змістовий модуль 4.			
Тиждень 7,9 Лекція 4	Планування діяльності підприємства туристичної галузі.		
Тиждень 7,9 Семінар 4	Планування діяльності підприємства туристичної галузі.	Опитування за темою. Розроблення елементів бізнес-плану	6
Змістовий модуль 5.			
Тиждень 10 Лекція 5	Інвестиційна діяльність підприємства. Фінансова та податкова система підприємства туристичної галузі.		
Тиждень 10 Семінар 5	Інвестиційна діяльність підприємства. Фінансова та податкова система підприємства туристичної галузі.	Виконання тестів. Групова робота: Проблемна ситуація: пошук інвестора. Розробити план заходів.	8

Змістовий модуль 6.			
Тиждень 11,12 Лекція 6	Витрати, прибуток, рентабельність і цінова політика підприємства туристичної галузі.		
Тиждень 11,12 Семинар 6	Витрати, прибуток, рентабельність і цінова політика підприємства туристичної галузі.	Опитування за темою. Контрольне тестування.	6

ДЖЕРЕЛА

Основні:

1. Агафонова Л.Г., Агафонова О.С. Туризм, готельний та ресторанный бізнес: Ціноутворення, конкуренція, державне регулювання. К.: Знання України, 2002. 358 с.
2. Безкоровайна Л. В. Основи проектування туристичного продукту : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Туризмознавство (за видами)». Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 100 с.
3. Безкоровайна Л., Дизайнерське мислення сучасного підприємця туристичної сфери. В кн.: *Формування сучасних концепцій управління туризмом та готельно-ресторанним бізнесом в умовах парадигми сталого розвитку*: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. С. 189-198. URL: <https://surl.li/uvkcaу>
4. Безкоровайна Л., Шевченко В. Фінансова стратегія та цінова політика підприємств готельної індустрії в умовах ринкової економіки. В кн.: *Формування сучасних концепцій управління туризмом та готельно-ресторанним бізнесом в умовах парадигми сталого розвитку: монографія*. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. С. 176-189. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17215548>
5. Мальська М.П. Готельний бізнес: теорія та практика: підручник. М-во освіти і науки України, Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. К.: Центр учбової літератури, 2012. 470 с.
6. Мальська М.П., Рутинський М.Й., Білоус С.В., Мандюк Н.Л. Економіка туризму: теорія та практика: підручник. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 554 с.

Додаткові:

1. Козловський Є.В. Правове регулювання туристичної діяльності: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 272 с.
2. Мальська М.П., Рутинський М.Й., Білоус С.В., Мандюк Н.Л. Економіка туризму: теорія та практика : підручник. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 554 с.
3. Пуцунтейло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр навч. літератури, 2007. 344 с.

Інформаційні ресурси:

1. World Tourism Organization. UNWTO. URL: <http://media.unwto.org/ru/annual-reports>
2. Про схвалення Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі від 11 жовтня 2016 р. № 739-р Київ. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249407991>
3. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 31. Ст. 241. Із змінами, внесеними згідно із Законом № 222-VIII (222-19) від 02.03.2015 р., Відомості Верховної Ради України. 2015. № 23. ст. 158. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1282-15>.
4. Стратегія регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 (2019). URL: <https://www.zoda.gov.ua/news/48277/strategiya-regionalnogo-rozvitku-na-period-do-2027-roku.html>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. За необхідності заняття можуть проводитися у очно-дистанційній формі, коли частина слухачів, що не можуть в цей день бути присутніми в аудиторії, приєднуються через зоом і беруть активну участь у заняттях. Здобувачі, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані у формі співбесіди під час планової консультації викладача впродовж двох тижнів після пропуску. Відпрацювання занять може здійснюватися й шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до сесії не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Одне з основних завдань навчального процесу – формування нульової толерантності до академічної недоброчесності. Відповідно до чинних правових норм, порушенням норм академічної доброчесності зокрема вважається: плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на платформі СЕЗН Moodle ЗНУ: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються в ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Комунікація

Планове спілкування викладача зі здобувачами відбувається згідно розкладу під час аудиторних занять та щотижневих консультацій викладача. За необхідністю воно може відбуватися на платформі ZOOM. Базовою платформою для комунікації викладача зі здобувачами є платформа

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів і т.д. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

Moodle. Важливі повідомлення загального характеру розміщуються викладачем на форумі курсу. Для індивідуальних питань використовується сервіс приватних повідомлень або месенджери, визначені викладачем. Відповіді на запити здобувачів подаються викладачем упродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на платформі Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на пошту або у зазначені месенджери викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я та рік навчання.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ

Академічна доброчесність. Здобувачі й викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

Навчальний процес та забезпечення якості освіти. Перевірка набутих здобувачами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

Повторне вивчення дисциплін, відрахування. Наявність академічної заборгованості до 6 освітніх компонентів за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання здобувачу права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування здобувачів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗНУ: <https://tinyurl.com/3fwvbptk>.

Неформальна освіта. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

Психологічна допомога. Телефон довіри практичного психолога Марті Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції
Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. [\(061\) 228-75-50](tel:+380962287550)

Рівні можливості та інклюзивне освітнє середовище. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

Ресурси для навчання. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. **Графік роботи абонементів:** понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

Електронне забезпечення навчання (moodle): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>